Vilki kiai hillfort was created on a highland spur which is bounded on the SW, S, and SE by the Merkys valley, on the W and E by combes ending in the river valley, and on the N, by a natural depression that separates it from the remaining part of the highland. The scarps are steep, from 3–4 m high on the NW, N, and NE sides to 10–12 m high on the SW, S, and SE sides (Figs. 1, 2). The scarps on the combe and Merkys valley sides were partially covered with deciduous trees and bushes, only on the NW and N sides has the soil been worked. The S scarp has considerably collapsed after being undermined by the Merkys, while the N, NE, and E scarps have been damaged by the potato cellars dug into them. The flat hilltop is an irregular N–S oval, almost a crescent shaped, roughly 45 m long and about 25 m wide, with the centre up to 2 m higher and the W part lower. The hilltop's NW, N, and NE edges are bounded by an earthwork about 30 m long, up to 10 m wide, and up to 1.2–1.5 m high (at the NW end). The earthwork's E – SE end slopes down to the level of the hilltop. This earthwork's steep, roughly 3–4 m high external scarp descends to the natural depression separating the hillfort from the remaining part of the highland. At the top of the earthwork are seen a pair of old, now almost filled in pits; its E – SE part was apparently flattened out through ploughing, and its external scarp was damaged through the potato cellars dug into it. A ditch up to 3–4 m wide and up to 0.5–0.7 m deep, which, like the earthwork, becomes narrower and shallower at the SE end, is seen just inside the earthwork.

A layer of darker, brownish grey soil was noticed in the molehills dug in the flat hilltop; it is not clear whether this is traces of the hillfort's cultural layer or simply arable topsoil. To the N of the hillfort in the natural depression separating it from the remaining part of the highland, a village cultural layer was noticed.

According to the appearance of the damaged hillfort, it should apparently be dated to the 1st millennium.

Jonas Balčiūnas

Nauji pilkapynai Rytų Lietuvoje

KPC archeologai 2009 m. pavasarį žvalgė Aukštadvario regioniniame parke esantį Albinavos pilkapyną ir Daukšių pilkapyną Asvejos regioniniame parke, o 2010 m. pavasarį – Arliškių ir Kidarų pilkapynus Šalčininkų r. Žvalgymų metu buvo nustatytos pilkapynų teritorijos, GPS prietaisu užfiksuotos teritorijos kampų ir pilkapių sampilų centrų koordinatės, pilkapiai išmatuoti ir nufotografuoti.

Apie **Albinavos pilkapyną** KPC pranešė Aukštadvario regioninio parko direktorius Vaclovas Plegevičius. Šį pilkapyną, taip pat parodžius V. Plegevičiui, 2008 m. žvalgė ir trumpai aprašė Vykintas Vaitkevičius (žr. *ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 503).

Albinavos pilkapynas yra Trakų r. Aukštadvario sen., apie 1,4 km į PV nuo daubos, vadinamos Velnio duobe, 1,1 km į ŠV nuo Albinavos kaimo, 1 km į R nuo Gelionių ežero, 700 m maždaug ta pačia kryptimi nuo Poliesio kaimo (Prienų r.) sodybų ir 150 m į ŠR nuo Aukštadvario–Gelionių miško kelio, Trakų miškų urėdijos Aukštadvario girininkijos Mergiškių miške, kvartalo 15 PV dalyje, Aukštadvario regioninio parko Mergiškių gamtos draustinio teritorijoje.

1 pav. Vienas iš Arliškių pilkapyno pilkapių su vainiko akmeniu, vaizdas iš PV. A. Strazdo nuotr.

Fig. 1. One of the Arliškiai barrow cemetery barrows with a stone kerb as seen from the SW.

Žvalgymo metu Albinavos pilkapyne suskaičiuoti 7 pilkapiai, kompaktiškai, 1–3 m atstumu vienas nuo kito išsidėstę pailgame V–R kryptimi plote nedidelės kalvos Š papėdėje esančioje savotiškoje lygesnėje terasoje. Pilkapių sampilai nuo 5–6 m iki 8–9 m skersmens ir nuo 0,2–0,4 m iki 0,6–0,9 m aukščio. Visi jie žemo suploto pusrutulio pavidalo, pora vos paplokščiu viršumi, prie dviejų pilkapių pagrindų pastebimos juos juosusių griovių liekanos. Visų pilkapių šlaituose ar šalia jų matosi akmenų vainikai, krauti iš vidutinio dydžio (maždaug 20x30x30–40 cm) akmenų, vainikų dalys ar paskirų iš jų išluptų akmenų žymės. Vieno pilkapio vainikas krautas, atrodo, dviem aukštais. Dalies pilkapių sampilai suplokšteję, du apardyti ir deformuoti juose iškastų duobių, vieno nuskleistas šonas.

Pagal pilkapių išvaizdą Albinavos pilkapyną, matyt, reikėtų datuoti I tūkst. viduriu – antrąja puse.

Arliškių pilkapyną KPC archeologams parodė Jašiūnuose gyvenantis Burkvydas Kaluškevičius, kuris sakė žinąs dar vienus pilkapius kažkur netoli Rudaminos, tačiau žadėjo juos parodyti vėliau, kai, anot jo, dar patyrinės juos savo metodu ir įsitikins, kad tai tikrai pilkapiai. Apie tai, kad B. Kaluškevičius žino du pilkapynus kažkur ties Vilniaus ir Šalčininkų r. riba, KPC archeologams pranešė dr. Vykintas Vaitkevičius, kuris nurodė ir kontaktinį telefoną.

Arliškių pilkapynas yra Šalčininkų r. Jašiūnų sen., maždaug už 3 km į Š nuo Jašiūnų, už 200 m į R nuo Vilniaus–Šalčininkų kelio ir maždaug tokiu pačiu atstumu į P nuo buv. Arliškių kaimo P sodybos, Šalčininkų miškų urėdijos Jašiūnų girininkijos miško 15 kvartalo vidurinėje dalyje, į P ir PR nuo miško kelių sankryžos.

Žvalgymo metu Arliškių pilkapyne suskaičiuota 18 pilkapių, iš kurių net 13 yra į P nuo minėtos miško kelių sankryžos. Jie išsidėstę gana lygioje, nežymiai į P, greta esančios aukštumos link kylančioje vietovėje, nuo 3–5 m iki 10 m atstumu vienas nuo kito. Pilkapių sampilai nuo 5–7 m iki 8–10 m skersmens ir nuo 0,2–0,4 m iki 0,6–1 m aukščio. Pora pilkapių kelia abejonių. Visi jie žemo suploto pusrutulio pavidalo, vienas vos paplokščiu viršumi, prie keleto pilkapių pagrindų pastebimos juos juosusių griovių ir duobių liekanos. Daugelis pilkapių sulėkštėję ir deformuoti: keturių nuskleisti šonai ar dalis sampilų, šeši apardyti miško keliukų – jų šonai ar net nemažos dalys nuvažinėtos, poroje matosi senos duobės. Penkių pilkapių sampilų šonuose ar šalia jų matosi gana nedideli ar stambesni akmenys iš juos juosusių vainikų (1 pav.).

Pagal pilkapių išvaizdą ir įrengimą Arliškių pilkapyną, matyt, reikėtų datuoti I tūkst. po Kr. viduriu – antrąja puse.

Apie **Daukšių pilkapyną** KPC archeologus informavo dr. Darius Stončius, kuris nurodė, kad Asvejos regioniniame parke, prie kelio Skirlėnai–Danilava, apie 180 m į ŠR nuo sankryžos į Daukšius, Vilniaus miškų urėdijos Nemenčinės girininkijoje, 740 kvartale, 37 sklype yra 4–5 labai apardyti pilkapiai. Jis pateikė ir pilkapyno vietos koordinates.

Daukšių pilkapynas yra Vilniaus r. Sužionių sen., apie 150 m į ŠR nuo kelio, vedančio iš Vilniaus–Pabradės kelio į Sužionis sankryžos su Daukšių keliu, apie 100 m į PR nuo upelio, jungiančio Ilgo (Grybėnų) ežerą su Asvejos ežeru, dešiniojo kranto, į ŠV nuo Daukšių–Tarakonių kelio.

Žvalgymų metu Daukšių pilkapyne pastebėti 4 apardyti pilkapiai, pailga lenkta P–Š–ŠR–R kryptimi linija išsidėstę miške, į P nuo upelio slėnio, maždaug 10, 13 ir 25 m atstumu vienas nuo kito. Pilkapių sampilai nuo 5–6 m iki 7,5–9 m skersmens ir nuo 0,3–0,6 m iki 0,8–1 m aukščio, trys iš jų žemo suploto pusrutulio pavidalo, o vienas greičiau žemo priploto kūgio formos. Visų pilkapių šlaituose ar papėdėse matyti čia buvusių suardytų akmenų vainikų liekanos – čia gulintys pavieniai ar po keletą maždaug 20x30x20 – 30x40x30 cm dydžio akmenys. Dviejų pilkapių sampilai kiek suplokštėję, visi keturi pilkapiai deformuoti ir apardyti: dviejų kiek nuskleisti šonai, vienas ištęstas, vieno šonas iškastas.

Be šių keturių pilkapių, pilkapyno teritorijoje dar pastebėtas neaiškus plokščias, ne visai taisyklingas, maždaug 3 m skersmens ir 0,2 m aukščio kauburėlis – greičiausiai ne pilkapis. O netoliese, irgi pilkapyno teritorijoje, pastebimas nežymus įdubimas su jį juosiančiu žemu, nelygiu lyg čia buvusių sumestų žemių pylimėliu, kiek primenantis visiškai iškasinėto pilkapio vietą.

Pagal pilkapių išvaizdą ir įrengimą Daukšių pilkapyną galima datuoti I tūkst. viduriu – antrąja puse.

Kidarų pilkapyną KPC archeologai, lankydami Tado Šidiškio kiek seniau keliaujant pastebėtą, anot jo, į pilkapį kiek panašų kauburį, surado maždaug už 200 m į ŠR nuo šio kauburio.

Kidarų pilkapynas yra Šalčininkų r. Jašiūnų sen., maždaug už 1,3 km į V nuo Jašiūnų–Skubėtų kelio, už 400 m į PR nuo Vilniaus–Lydos geležinkelio ir Kidarų geležinkelio stotelės, Šalčininkų miškų urėdijos Šalčininkėlių girininkijos Kidarų miške, 5 kvartalo vidurinėje dalyje, abipus miško kelio, vedančio nuo Kidarų geležinkelio stotelės Jašiūnų–Skubėtų kelio link.

2 pav. Didžiausias Kidarų pilkapyno pilkapis iš V. A. Strazdo nuotr.

Fig. 2. The largest barrow in Kidarai barrow cemetery as seen from the W.

Žvalgymo metu Kidarų pilkapyne buvo suskaičiuoti 9 pilkapiai (iš kurių vienas kiek abejotinas), išsidėstę nuo 3–5 m iki 10–20 m atstumu vienas nuo kito gana lygioje, kiek žemesnėje už aplinkines vietoje. Keturi pilkapiai yra į ŠV nuo miško kelio, prieš keletą metų iškirstame, dabar atauganciame jauname miške, o penki – į PR nuo minėto kelio, prieš vienerius ar dvejus metus plynai iškirstame ir vėl atsodintame miške. Pilkapių sampilai nuo 8–10 m iki 11–12 m, o vienas net iki 20 m skersmens ir nuo 0,5–0,7 m iki 0,8–1 m, o didžiausias – iki 1,6 m aukščio (2 pav.). Visi pilkapiai žemo suploto pusrutulio pavidalo, du iš jų, taip pat ir didžiausias, kiek paplokščiu viršumi. Trys sampilai suplokštėję, keturių, tarp jų ir didžiausio, daugiau ar mažiau nuskleisti šonai, o dviejų sampilai, vienas iš jų vėlgi didžiausias, nuvažinėti. Visi pilkapiai neseniai apardyti ariant vagas miško sodinimui.

Pagal pilkapių išvaizdą ir įrengimą Kidarų pilkapyną galima datuoti I tūkst. antrąja puse – II tūkst. pradžia.

New barrow cemeteries in East Lithuania

KPC archaeologists in the spring of 2009 surveyed Albinava and Daukšiai barrow cemeteries (Trakai District), and in the spring of 2010, Arliškiai and Kidarai barrow cemeteries in Šalčininkai District. During the surveys, the areas occupied by these cemeteries were determined, the corners of these areas and the co-ordinates for the centres of the barrow mounds recorded using a GPS receiver, and the barrows measured and photographed.

In Albinava barrow cemetery were count-

ed 7 barrows. The barrow mounds were 5–9 m in diameter and from 0.2–0.9 m high. All of them were low flattened hemispheres, a couple had almost flat tops, and the remains of the ditches surrounding them were visible at the base of two of them. Stone kerbs created using medium-sized stones, parts of kerbs, or signs of separate stones that had been removed were seen on the slopes of all of the barrows or beside them. The kerb around one barrow apparently had two storeys. Some of the barrow mounds had flattened out, two had been disturbed and deformed by the pits that had been dug in them, and the side of one had been spread out.

According to the appearance of the barrows, it is apparently necessary to date Albinava barrow cemetery to the mid – second half of the 1st millennium.

In Arliškiai barrow cemetery were counted 18 barrows. The barrow mounds are 5–10 m in diameter and 0.2–1 m high. A couple are somewhat doubtful. All of them are low, flattened hemispheres. One has a barely flattened top. The remains of the ditches and pits encircling them are noticeable near the base of several barrows. Many of the barrows are flat on top and deformed. Fairly small or somewhat larger stones from the kerbs are visible at the sides or near five barrow mounds (Fig. 1).

On the basis of appearance and construction of the barrows, Arliškiai barrow cemetery should obviously be dated to the mid – second half of the 1st millennium.

In Daukšiai barrow cemetery were noted 4 disturbed barrows. The barrow mounds are 5–9 m in diameter and from 0.3–1 m high, three being low flattened hemispheres, and one more of a low flattened conical shape. The remains of destroyed stone kerbs that existed here: individual stones or small groups of them roughly are visible on the slopes of all of the barrows or at their feet. The mounds of two barrows have flattened out somewhat; all four barrows are deformed and have been disturbed: the sides of two of them have been spread out somewhat, one is extended, and the side of one has been dug out.

According to the appearance and construction of the barrows, Daukšiai barrow cemetery can be dated to the mid – second half of the 1st millennium.

In Kidarai barrow cemetery were counted 9 barrows (one of which is somewhat doubtful). They are from 3–5 m to 10–20 m from one another on a fairly level site that is somewhat lower than the surrounding area. Four barrows are to the NW of the forest road, in a young growing forest that had been harvested several years previously, and five are to the SE of the aforementioned road in a forest that had been completely harvested one or two years previously and replanted. The barrow mounds are 8–12 m in diameter (one even up to 20 m) and 0.5–1 m high (the largest up to 1.6 m) (Fig. 2). All of the mounds are low flattened hemispheres, two of them, including the largest, being somewhat flat on top. Three mounds have flattened out, the sides of four including the largest have been more or less spread out, and two mounds, including the largest, have been damaged by vehicular traffic. All of the mounds have been damaged recently in ploughing the furrows for replanting the forest.

On the basis of the appearance and construction of the barrows, Kidarai barrow cemetery can be dated to the second half of the 1st – early 2nd millennium.